

Aalto-yliopisto
Perustieteiden
korkeakoulu

Stressinhallinta opiskelussa

SCI-A0000 Johdatus opiskeluun

12.11.2015

Susanna Reunanen

Mitä on stressi?

- <http://www.youtube.com/watch?v=hnpQrMqDoqE>
- Stressin määritelmä: tilanne, jossa ympäristön vaatimukset (=opiskelu, työ, ihmissuhteet jne.) ylittävät itsellä käytössä olevat voimavarat
- Luonnollinen mielen ja kehon valmiustila, joka suojelee meitä vaaratilanteissa

Stressiä on erilaista:

- **Luonnollinen stressi** (pyrimme johonkin tavoitteeseen, kohtaamme vaarallisen tai haastavan tilanteen)
- **Suoritusstressi** (aikataulutettu opiskelutehtävä)
- **Tunnepohjainen stressi** (menetykset, parisuhteen/ystävyyssuhteiden/perheenjäsenten väliset vaikeudet, työttömyys, rahahuolet)

Mitä on stressi?

- Stressin ulottuvuudet: **fysiologinen, psykologinen, sosiaalinen** (yhteyksissä toisiinsa, eivät irrallisia)
- Väliaikainen stressi voi olla hyödyllistä ja auttaa keskittymään suoritukseen (myös opiskeluun)
- Voimakas tai pitkään jatkuva stressi heikentää hyvinvointia, terveyttä ja psyykkistä suoriutumista
- *Ajoittaiset* stressi- ja ahdistustilat ovat luonnollinen osa uuden oppimista, muutosta, päämääriin pyrkimistä
- Asiantuntijaksi kehittymiseen ja kasvamiseen kuuluu oman toiminnan ja tunnetilojen säätelyn kehittyminen, kyky toimia myös stressitilanteissa

Stressin kokeminen

- Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (2012) mukaan 30 % opiskelijoista koki kärsivänsä voimakkaasta stressistä
- SCI:n oman opiskelijoiden hyvinvointiselvityksen (2013) mukaan koulumme opiskelijoista noin kolmanneksella oli kohonnut uupumisriski (väsymyksen, kyynisyyden ja riittämättömyyden tunteet)

Temperamentin vaikutus stressin kokemiseen

- Temperamentti = ihmiselle tyypillinen yksilöllinen käyttäytymis- tai reagoimistyyli, joka erottaa hänet muista eli toisin sanoen *temperamentti on ihmisen yksilöllinen tapa reagoida asioihin.*
- Temperamentti kertoo *kuinka ihminen tekee* (ei mitä tai miksi)
- Temperamenttipiirteitä: aktiivisuus, sosiaalisuus, taipumus mielipahaan tai ärtyvyyteen, joustavuus uusissa tilanteissa, sopeutumisen vaikeus tai helppous, keskittymiskyky
- Pysyvä ominaisuus, mutta vaihtelua siinä kuinka temperamentin piirteet tulevat esiin eri ikäisenä (vrt kolmevuotias tai kolmekymppinen ärtynyt)
- Temperamenttierot vaikuttavat osaltaan siihen mitä koemme stressaavaksi: toiselle esim. kiire aiheuttaa hirveää stressiä ja toinen taas vasta tuntee elävänsä kun koko ajan tapahtuu

Mistä tunnistan stressin?

Stressi on psyykkinen kokemus, mutta sen vaikutukset usein fyysisiä

Ihmiset reagoivat stressiin eri tavalla; toiset saavat helpommin *fyysisiä oireita*:

- Vatsakipu
- Sydämen tykytys
- Päänsärky (hampaiden narskuttelu yöllä?)
- Huimaus
- Kohonnut verenpaine
- Niska- ja hartiasseudun kivut jne.

Mistä tunnistan stressin?

Stressi ilmenee myös *tunne-elämän* alueella:

- Ahdistus
- Ärtymys
- Turhautuminen
- Keskittymisvaikeudet
- Levottomuus
- Väsymys
- Univaikeudet

Stressinhallintakeinoja/stressiltä suojautumiskeinoja

- **Ajanhallinta:** stressiä ei aiheuta liika työ vaan tekemättömät työt! Opettele jakamaan tehtävät pienemmiksi osiksi, jotka aikataulutat. Hyvä valmistautuminen vähentää tilannekohtaista stressiä (esim. tenttiin lukeminen hyvissä ajoin)
- **Tavoitteiden asettaminen:** mitä on tarkoitus tehdä ja miksi? Muuta tavoitteet konkreettisiksi teoiksi
- **Priorisointi:** aika ei riitä kaikkeen, mikä on tärkeintä saada aikaiseksi?
- **Palautuminen:** stressiä ei tarvitse vältellä, sitä tulee joka tapauksessa. Tärkeintä jaksamisen kannalta on se, miten stressistä palautuu.
- Mitä keinoja sinulla on palautua stressistä? Keskustele vieruskavereiden kanssa

Ja vielä:

- **Ongelmanratkaisu:** tehdään jotakin stressaavan tilanteen hallintaan saamiseksi: esim. valmistellaan tuleva esitelmä huolellisesti
- **Sosiaalisen tuen hakeminen:** keskustellaan stressaavasta tilanteesta jonkun kanssa, pyydetään apua
- **Itsestä huolehtiminen:** huolehditaan riittävästä lepäämisestä, otetaan aikaa itselle
- **Liikunta**
- **Rentoutumisharjoitukset**, mindfulness, meditaatio
- **Ajatusmallien muuttaminen:** esim. lasketaan tavoitetasoa tenttisuorituksen suhteen tai: mieti mitä ajattelet asiasta viiden vuoden päästä?

Stressinhallintakeinoja, jotka usein pahentavat stressiä

- **Välttely:** vältetään stressaavaa tilannetta tai ajatusta
- **Murehtiminen**, haaveisiin pakeneminen
- Stressin ja ongelmien **salaaminen** muilta
- **Alkoholi** ja muut päihteet

Palautuminen stressistä

- **Pyri nukkumaan 7-8 tuntia yössä.** Unen aikana kuona-aineet poistuvat kehosta. Jos uni häiriintyy, palautuminen estyy.
- Älä tee töitä, juo alkoholia, tuijottele ruutuja, tai harrasta raskasta liikuntaa ennen nukkumaan menoa (viivästyttävät unen saatia ja heikentävät unen laatua)
- **Syö** terveellisesti ja **pidä huolta kunnostasi**
- **Tauota** opiskelupäivä ja hengähdä välillä!
- *-> kehitä omaa paineensietokykyä*

Lähteitä ja linkkejä

- Keltikangas-Järvinen L., Räikkönen K. ja Puttonen S. Onko luonto oikeudenmukainen? Synnynnäinen temperamentti ja stressinsietokyky. <http://www.tieteessatapahtuu.fi/011/luonto.htm> (viitattu 2.11.2015)
- Nevala M. Miten ylläpitää motivaatiota, ehtiä kaikki tarpeellinen ja olla stressaamatta liikaa? Opintopsykologi Minna Nevalan luentokalvot ENG-A1004 Orientaatio yliopisto-opintoihin insinööritieteissä –kurssilla 23.1.2014.
- Perustieteiden korkeakoulun opiskelijoiden hyvinvointiselvitys (2013), raportti <https://inside.aalto.fi/display/fisci/SCI-opiskelijoiden+hyvinvointiselvitys>
- Pietikäinen A. Joustava mieli. Vapaudu stressin, uupumuksen ja masennuksen yliotteesta. Duodecim 2009.

Lähteitä ja linkkejä

- Selinummi S. ja Poutanen K. Opiskelukyky ja stressinhallinta kurssin käsikirja. Helsingin yliopisto. Campus Conexus –projektin verkkoaineistot 2013.
<http://www.campusconexus.fi/LinkClick.aspx?fileticket=ScFJ8%2BRgDec%3D&tabid=2173> (viitattu 2.11.2015)
- Viikon raskain päivä on lauantai. Helsingin Sanomat, Ura & työ. 25.10.2015
<http://www.hs.fi/ura/a1445569547600>
- Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 47:
http://www.yths.fi/filebank/1864-KOTT_2012_verkkoon.pdf (viitattu 2.11.2015)
- YTHS:n stressin liikennevalot:
<https://into.aalto.fi/display/fiopiskelutaidot/Stressin+hallinta>
- YTHS:n terveystietosivusto:
http://www.yths.fi/terveystieto_ja_tutkimus/terveystietopankki/112/stressi (viitattu 2.11.2015)